

Täysistunto

Torstai 21.4.2022 klo 16.02—18.12

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 46/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään se tuttu 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Kari, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.47 Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tässäkin keskustelussa, niin kuin edellisessä, puhujien laatu korvaa määrän.

Käsittelyssä on nyt hallituksen esitys jätelain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta. Esityksellä uudistetaan ammattimaisen jätteenkuljettamisen ja -välittämisen hyväksymismenettelyjä ja varmistetaan, että Suomen sisäisiä jätteiden siirtoja pystytään valvomaan ja jäljittämään EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Kotimaisten jätteenkuljettajien ja jätteenvälittäjien hyväksymismenettelyjä sujuvoitetaan.

Samalla on kuitenkin tärkeää varmistaa, että jätealalla toimivat yksityiset yritykset hoitavat lakisääteiset velvoitteensa, ja tästä syystä toiminnanharjoittajien taloudellinen luotettavuus selvitettäisiin käyttäen apuna Harmaan talouden selvitysyksikön tekemiä selvityksiä. Jos jätteenkuljetusyrityksellä on liikennelainsäädännön edellyttämä liikennelupa, ei luotettavuutta tarvitsisi selvittää, koska se on jo selvitetty osana liikenneluvan myöntämistä. Ehdotetuilla muutoksilla varmistettaisiin mahdollisimman tasapuoliset vaatimukset eri toimijoille.

Lakiesitys velvoittaa myös ulkomaisia jätteenkuljettajia ja -välittäjiä, jotka harjoittavat toimintaa tilapäisesti Suomessa, rekisteröitymään jätehuoltorekisteriin. Näitä koskisivat vastaavat vaatimukset kuin kotimaisia yrityksiä. Kuitenkin EU:n palveluiden vapaan liikkuvuuden vuoksi toisen EU- tai Eta-maan jätteenkuljetusyritys voidaan hyväksyä kevyemmällä menettelyllä, jos tämä on merkitty kotimaansa jätehuoltorekisteriin. Ehdotus poistaisi nykyllä lainsäädännön tulkintaan liittyvät epäselvyydet.

EU:n jätedirektiivi edellyttää, että erityisesti vaaralliset jätteet on voitava jäljittää niiden syntypaikalta lopulliseen käsittelypaikkaan. Jätelainsäädäntö ei nyt täysin vastaa näitä vaatimuksia. Kesällä 2021 hyväksytyssä laajassa jätelain muutoksessa jätteen haltijoille ja jät-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2022 vp

teen kuljettajille tuli velvollisuudeksi laatia siirtoasiakirjat sähköisinä. Käsillä olevassa esityksessä velvoitetaan toimijat viemään siirtoasiakirjan tiedot uuteen rekisteriin.

Hallituksen esitys parantaa myös tiedonsaantia jätelain mukaisten velvoitteiden hoitamisesta. Jätehuoltorekisteristä ja tuottajarekisteristä otetaan käyttöön julkiset tietopalvelut. Tietopalveluista kuka tahansa voi tarkistaa, onko tietty jätteenkuljettaja tai -välittäjä hyväksytty rekisteriin ja mitä jätteitä hän saa kuljettaa. Tehostetulla valvonnalla voidaan edesauttaa käytöstä poistettujen tuotteiden saamista entistä enemmän jätehuollon piiriin, mikä edistää kiertotaloutta. Tietopalvelu tuo myös lisäarvoa vastuullisille yrityksille, jotka hoitavat velvoitteensa. Uudet velvoitteet on tarkoitus saattaa voimaan asteittain.

Arvoisa puhemies! Jätehuoltoketjun eri toimijoilla on keskeinen rooli sen varmistamisessa, että jätteet viedään asialliseen käsittelyyn eikä niitä hylätä luontoon ja että käytöstä poistetut tuotteet ovat tuottajavastuun piirissä. Paremmalla tiedonsaannilla jätehuoltoketjun toimijoista ja jätteiden siirroista voidaan parantaa kestäväää jätehuoltoa ja viime kädessä edistää kiertotaloutta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Taimela.

17.50 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Kiitos tästäkin esittelystä ministerille. Uskallan itse ajatella ääneen niin, että tässä on nyt kysymyksessä hallituksen esitys, joka on varsin teknisluonteinen, joka liittyy tämän vuoden, 2022, toiseen lisätalousarvioon, ja tämän kyseisen lain tarkoitus on tulla siis voimaan nyt syyskuussa.

Niin kuin ministeri totesi, esitys tuo tullessaan muutoksia ammattimaisen jätteen kuljetamisen ja välittämisen hyväksymisen edellytyksiin. Tämä laki tuo myös tullessaan kaksi uutta julkista tietopalvelua ja uuden rekisterin jätteesiirtoasiakirjoista, ja tarkistuksia tulee myös rekisterisääntelyyn ja tiedonsaantioikeuksiin. Jatkossa tullaan siis velvoittamaan ulkomaiset jätteenkuljettajat rekisteröitymään jätehuoltorekisteriin. Itse ajattelen näin, että nyt puhutaan sellaisesta muutoksesta, jonka voisi kuvitella olevan jo nyt sääntö ja käytös, mutta hyvä, että mennään eteenpäin ja lakeja parannellaan. Tehtäviä myös keskitetään Kaakkois-Suomen ely-keskukselle.

Ja niin kuin ehkä edeltävästäkin aihealueesta, joka tulee ympäristövaliokuntaan, uskallan ajatella tästäkin, että vaikuttaa siltä, että ympäristövaliokunnassa saamme tämänkin lain aika ripeästi eteenpäin. Niinhän kuuluukin, koska siis lain on tarkoitus tulla voimaan sitten jo syksyllä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Sipilä.

17.52 Juha Sipilä kesk: Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille tästäkin esittelystä ja esityksestä. Helppo yhtyä siihen, mitä edustaja Taimela tuossa edellä kuvasi.

Nämä jätelain muutokset tehostavat ensinnäkin tiedonsaantia jätteistä, niiden kuljetuksesta, jätealan toimijoista, muutoksilla kitketään harmaata taloutta ja niillä edistetään myöskin jätekuljetusten jäljitettävyyttä. Tässä esityksessä on hyvää myöskin se, että Suomen ulkopuolelle sijoittautuneet toimijat nyt tulevat myöskin rekisterin piiriin. Minä uskon myöskin, että tämä esityksessä ehdotettu tietopalvelu luo lisäarvoa nimenomaan vastuullisille yrityksille, jotka ovat tähänkin saakka hoitaneet tuottajavastuunsa, ja nyt he tätä kautta myöskin tulevat saamaan asiasta mainehyötyä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2022 vp

Toimimme tämänkin asian suhteen ripeästi valiokunnassa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Hienoa, kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.